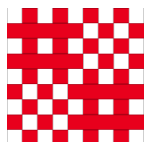


Avsnitt 14

Droppdräll (bygkorn) – Stramalj – Sprängdräll

Det här avsnittet om droppdräll har levtt sitt eget liv. Det hade kommit önskemål från Amerika om fler varianter av droppdrällsbindningar i biblioteket i Omforma | Partimönster bindning. Det blev fem nya binderapporter i version 8 av WeavePoint Standard. Tidigare fanns det två stycken, Amerikanarna har speciella namn på de olika varianterna. På svenska fick de betydligt mer prosaiska namn.

Nu har jag fått tillfälle att gå igenom de binderapporter som har med droppdrällar och stramaljer att göra, för att se hur jag kan använda dem. Samtidigt har jag gått igenom en del nordiska vävböcker för att se hur de beskriver droppdrällar. Mer finns att hämta i amerikansk litteratur.



Här är en bild på ”dropparna”, som bildas genom att en del inslag och trådar flötterar istället för att binda i tuskraft.

Huckaback, huck, droppdräll

Jag gjorde en sökning på de orden. Här ett axplock av det jag hittade. Man får värdera det på det sätt man får göra med uppgifter hittade på nätet.

Om jag förstått det rätt, så är på engelska **huckaback** ett samlingsord för de här bindningarna. Med det sökordet hittade jag en hel del spännande information. Det var många olika Dictionaries och alla hade nästan samma formulering: *A type of coarse, absorbent cotton or linen fabric used for making towels, Toweling of linen or cotton, of a distinctive absorbent weave.* Det är så som droppdrällen ofta har använts – till handdukar, på grund av att det är en bindning som ger en skön, lite rivig yta och som i rätt material, helst lin, suger upp vatten bra. Den har också varit vanlig i duktyg och servietter.

Det första gången huckaback omnämns ska vara 1696 i J. F. Ware-house 12: *A sort of Diaper made in England, and is very strong, called Huckaback.* 1721 omtalas att Darlington i norra England *has a considerable Manufacture in Linen and the best Hugabacks.*¹

På flera sidor nämns också att huck-a-back möjligen har att göra med att bära på ryggen.

Huck är en förkortning. Den sökningen gav inte mycket – bara att huck kan betyda något som har med hoppa att göra t.ex. *To throw oneself off a large jump or drop*²

En sökning på **Droppdräll** gav mest länkar till vävbeskrivningar. Så jag gick till SAOB, svenska Akademiens ordbok. Droppdräll gav inget svar. Men gav alternativ *gropp-dräll*, *groppe-dräll*. Den artikeln är publicerad 1929.³

GROPP-DRÄLL. (gropp- 1781 (: groppdrällsdukar). groppe- 1743—1744) visst slags småkrusig l. gropig dräll, ”engelsk dräll”. BoupptVäxjö 1743. —

GROPP-VÄV. (gropp- 1776. groppe- 1676) jfr -DRÄLL. Himbel aff groppe wäff öfwer bordet (i sätessugan). VDAkt. 1676, nr 338. BoupptVäxjö 1776.

Det mest intressanta är att det är en småkrusig, gropig dräll och att den benämns engelsk dräll. Jämför ovan med att huckaback vävdes i norra England!

I många äldre vävböcker nämns inte ordet droppdräll, men i Nina von Engeströms bok från 1896 finns en beskrivning på ett engelsk handduksmönster I Majas handskrivna bok, ett handskrivet häfte från 1923⁴ finns engelsk dräll till handdukar. Min faster Lenas handduksbeskrivning, också från 1920-talet, heter de också handdukar i engelskt mönster.⁵

Hur långt tillbaka benämningen droppdräll används vet jag inte. Den tidigaste jag hittat är i Maria Collins Våra hemvävnader från 1895.

Droppdrällsbindningar finns mycket tidigt, Eskelhemsdrällen och linneväven på Skogbonaden dateras till 11-1200-tal. Flera liknande vävar finns på kontinenten.

Vad några nyare skandinaviska vävböckerna säger om droppdräll

Det är intressant hur vävböcker⁶ beskriver droppdrällarna. De beskrivs ganska kortfattat och med ett fåtal exempel.

Handbok i vävning, Ulla Cyrus Zetterström, flera upplagor:

Droppdräll är en tuskaftsvävnad som på regelbundna avstånd avbryts av löst bindande trådar. Dessa trådgrupper står antingen i varpeffekt, i inslagseffekt eller i båda effekterna omväxlande....Droppdrällsbindningarna kan också användas till mer rikt mönstrade vävnader....Droppdrällen är på grund av sin likhet med frotté särskilt lämplig till handdukar. Den mer mönstrade droppdrällen används till duktyger.

Varp och inslag, Eriksson, Gustavsson, Lovallius. 2008:

I droppdräll binder varptrådar och inslag i tuskaft omväxlande med att de floterar och ger vävnaden en mönstrad yta. Flotteringarna går i inslagsriktningen på ena sidan och i varpriktningen på den andra.

Rasmussen, Inger Johanne, Vevboka. 2001:

Byggkornsbindinger er navnet på tuskaftsvev der noen av flotteringen er forlenget i rennings- eller inslagsretning slik at overflaten blir mønstret med små trådsprang. Bindningen er luftigere enn tuskaft, og har dermed mer sugsevne for fukt. Tekstiler med byggkornsbinding har blant annet blitt brukt til glasshåndklær.

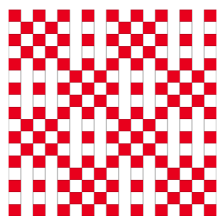
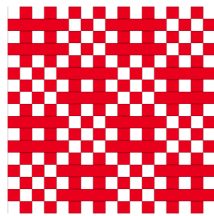
Stoftrykker-og Væverlauget, Teoribok for skaftevævere. 1997:

Här sorteras byggkornsbindingen in under Fantasibindinger och visas med en bild och texten: Exemppler på bindinger med tillsatte og/eller fjernede bindepunkter: Bindningen forekommer med større ”spring” i den oprindelige lærredsbinding.

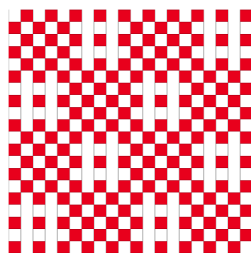
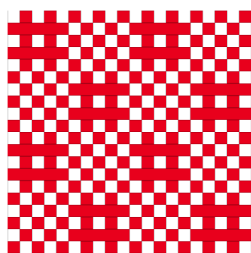
Jag har läst i ett par böcker till och sammanfattningsvis är att droppdräll/byggekorn nämns med något exempel, men inte mycket mer.

De vanligaste droppdrällsbindningarna som läroböckerna tar upp

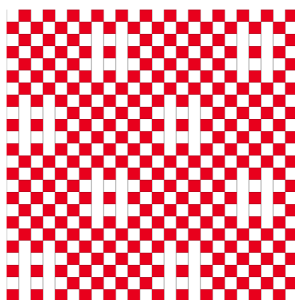
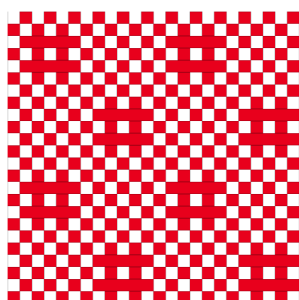
Avståndet mellan dropparna beror på hur många tuskaftstrådar som ligger mellan dropparna. Bilderna visar båda sidor av bindningen. Här visar jag enbart bindningen, för vi ska koncentrera oss på den. Inredningen kommer senare, när vi börjar utnyttja WeavePoints funktioner. De som vill få fram en inredning ritas av bindningen i Mönster och väljer sedan Inredning.



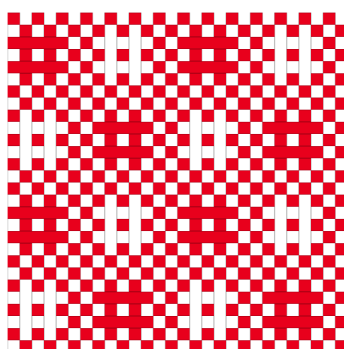
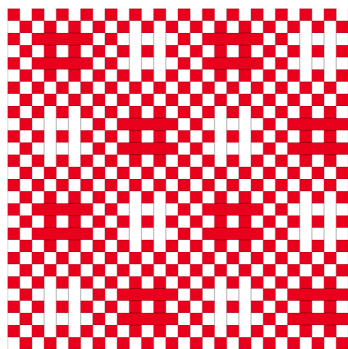
En tuskaftstråd mellan flotteringarna



Två tuskaftstrådar mellan flotteringarna

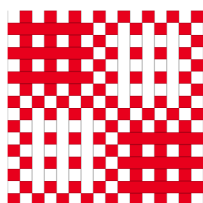


Tre tuskaftstrådar mellan flotteringarna



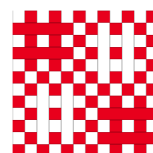
Fyra tuskaftstrådar mellan flotteringarna och både inslags- och varpeffekt. Då blir bindningen liksidig.

Så har vi det som kallas sjusprångsdräll i många vävböcker. Då springer/flotterar trådarna över sju trådar. Det finns också varianter där de flotterar över sju trådar i ena systemet och över fem i det andra. Bindningarna ovan kan utökas till sjusprångsdrällar.



Ulla Cyrus-Zetterström har en grekisk dräll. Om den skriver hon ”Grekisk dräll utmärker sig av att den tråd, som flotterar i den ena rutn, binder i tuskaft i den andra rutn och tvärtom. På detta sätt blir genombrottspunkternas antal jämnt fördelade och därigenom även varptrådarnas invävning.”

Jag ritade den även med språng över fem trådar/inslag.



Stramalj och myggtjäll

Det här tycker jag är ett snårigt område. Det finns övergångsformer och en hel del beror på material och hur man kan framhäva de täta och glesa partierna genom skedningen.

Vi börjar med de böcker som jag tycker ger den tydligaste bilden av vad bindningarna syftar till.

Ulla Cyrus-Zetterström

Avsikten med stramaljbindningarna är att ge vävnaden ett genombrutet utseende.

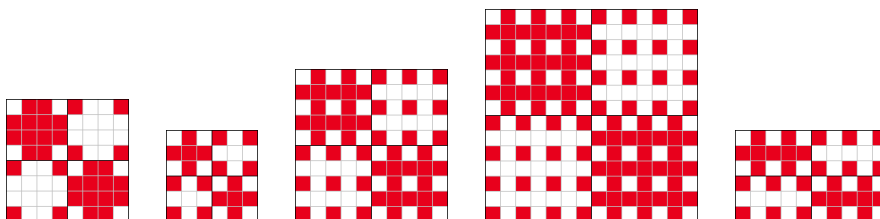
Därför sammanställs trådgrupper, som binder i motsatt effekt. Den motsatta bindningen gör, att trådgrupperna strävar från varandra så att luckor uppstår mellan dem. Detta gäller såväl varp- som inslagsriktningen.

Inger Johanne Rasmussen

Genomsiktliga vevnader.

Myggtjeld og stramei eller liknande bindingar blir brukte når det er nyttig med en glissen tekstil eller ein tekstil med regelrette hol, til dømes i gardiner som ska sleppe in lys, eller till myggnetting (derfor namnet).

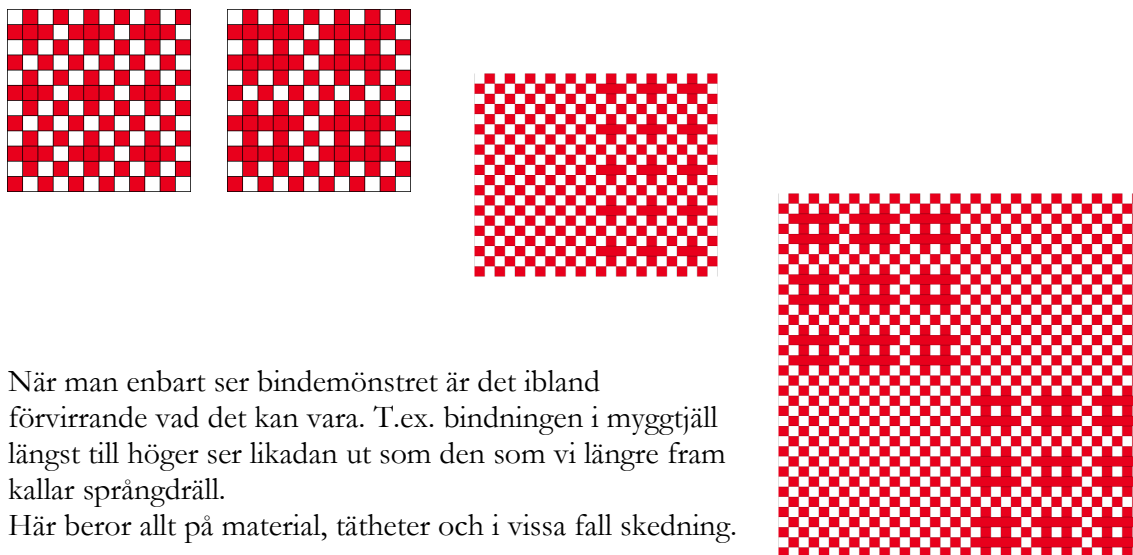
Bindningane er konstruerte på ein slik måte at grupper av trådar glir saman i vevnaden. Mellom trådgrupperne blir det mellomrom.



Ett antal stramaljbindningar med grupper som binder motsatt. För att det bättre ska bildas luckor så skedar man grupperna tillsammans i samma rör och kan lämna tomrör emellan.

Stramaljerna kan kombineras med tuskafspartier på olika sätt, med ränder eller rutor.

Myggtjäll finns ofta i samma kapitel som stramalj. Antagligen för att myggtjäll också skapar ett genombrutet utseende.

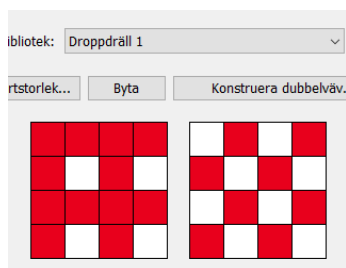


När man enbart ser bindemönstret är det ibland förvirrande vad det kan vara. T.ex. bindningen i myggtjäll längst till höger ser likadan ut som den som vi längre fram kallar språngdräll.

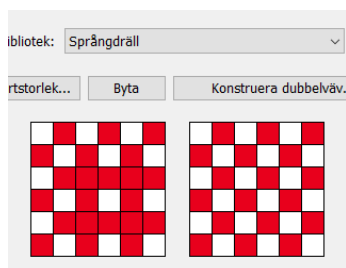
Här beror allt på material, tätheter och i vissa fall skedning.

Binderapporterna i Omforma | Partimönster bindningarna

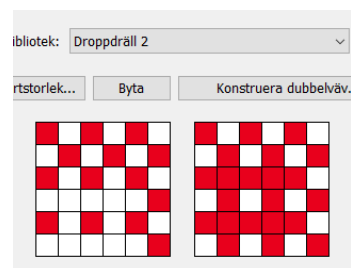
Nu är det tid att se på de sju binderapporter som finns i biblioteket i Omforma | Partimönster bindning. För att underlätta lägger jag dem som bilder här och även med sina amerikanska namn, eftersom de flesta är önskemål därifrån. I tidigare versioner av WeavePoint fanns bara två: Droppdräll 1 och Språngdräll.



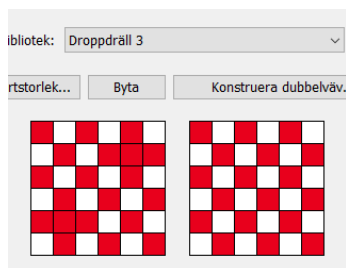
Droppdräll 1 – Bronson spot



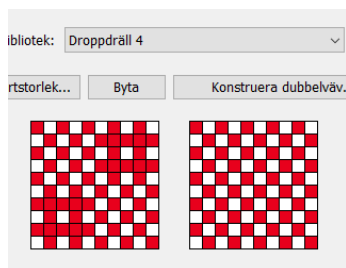
Språngdräll - Bronson Lace



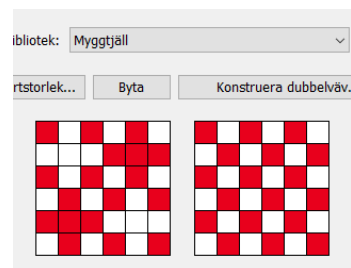
Droppdräll 2 – Turned Bronson lace



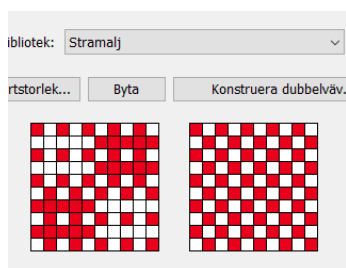
Droppdräll 3 – Huck 3-end



Droppdräll 4 – Huck 5-end



Myggtjäll – Huck Lace 3 end



Stramalj – Huch Lace 5-end

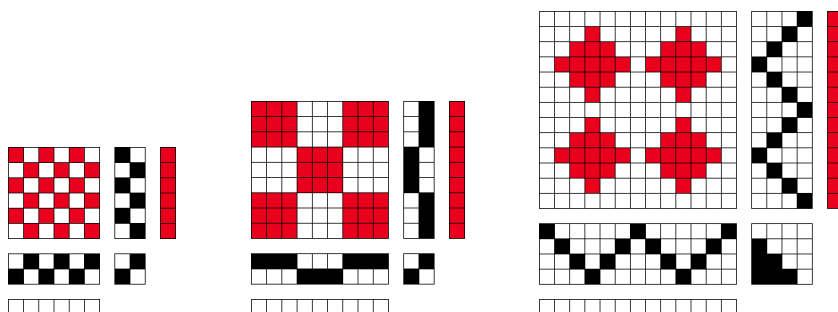
Detta är de sju binderapporter som finns i programmet.

Den binderapport som nu heter Myggtjäll borde heta Stramalj.

Språngdrällen borde heta Språngdräll/ Myggtjäll.

Detta kommer att ändras vid en uppgradering av programmet.

De två första binderapporter har jag använt tidigare. De nya har jag hittills bara tittat snabbt på. För att gå igenom dem för det här avsnittet gjorde jag tre små partimönster. För vart och ett valde jag sedan binderapport efter binderapport och granskade resultatet. Gör på samma sätt och anteckna de binderapporter som du tycker är värda att gå vidare med.



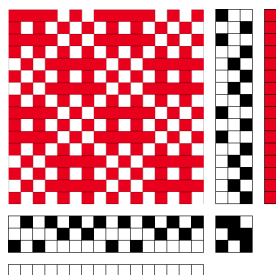
Tre partimönster att testa binderapporterna med.

1. Öppna partimönstret.
2. Omforma | Partimönster bindning.
3. I biblioteket välj Droppdräll 1 som är den första binderapporten för droppdräll.
4. Granska och anteckna om du vill gå vidare med den.
5. Gör på samma sätt med de övriga 6 binderapporterna.

När jag gått igenom binderapporterna med alla tre partimönstren väljer jag här att gå vidare med de tre första – Droppdräll 1, Språngdräll och Droppdräll 2. Stramaljerna kan också vara intressanta.

Droppdräll 1

Detta är den enklaste droppdrällsbindningen. Man kan göra både enkla och mer rikt mönstrade vävnader. När man gör ett mönster/partimönster måste dropparna ligga åtskilda för att inte flotteringarna ska bli långa.

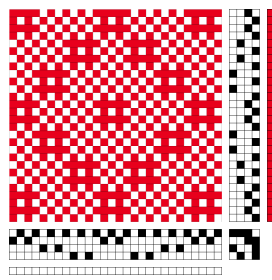
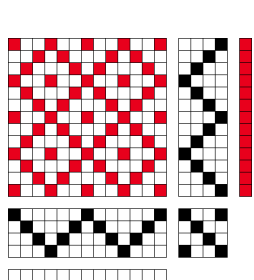


Den vanligaste handduksväven har dropparna jämnt spridda över ytan. Som i de här handdukarna jag vävde till vårt medeltida liv. De har bara blivit skönare och skönare efter många tvättar.

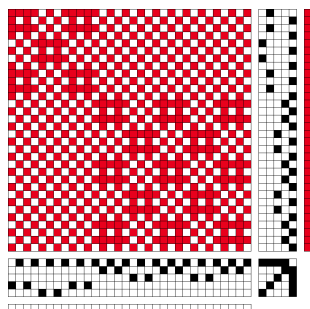
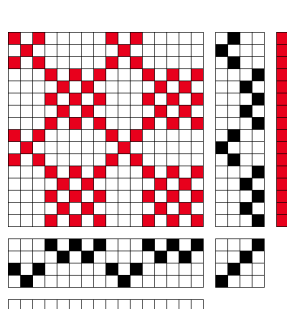
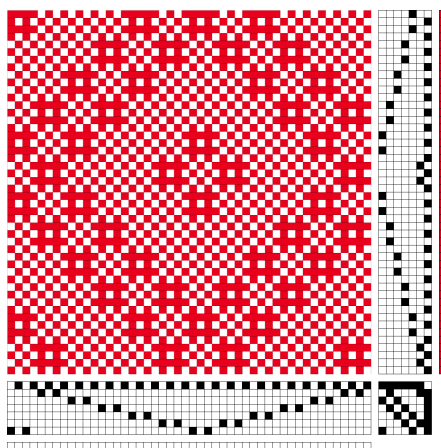
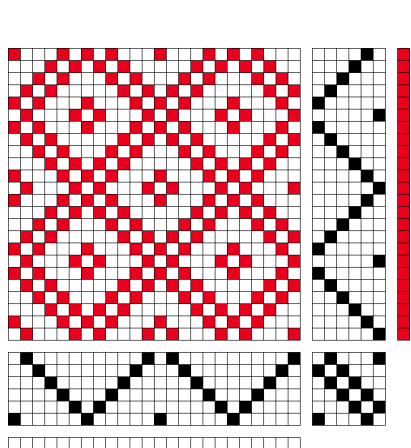
<http://www.textilverkstad.se/vavning/handdukar.html>

Ett par exempel på mönster och hur de blir utvecklat till droppdräll. Det går åt ett skaft för varje parti + 1 skaft för tuskaft. Om det är en tät väv bör man fördela tuskaften på två skaft. Mönstren kan bli hur rika som helst, utan att det behöver bli många skaft.

Hur många skaft du på din vävstol bestämmer antalet skaft i mönstret.



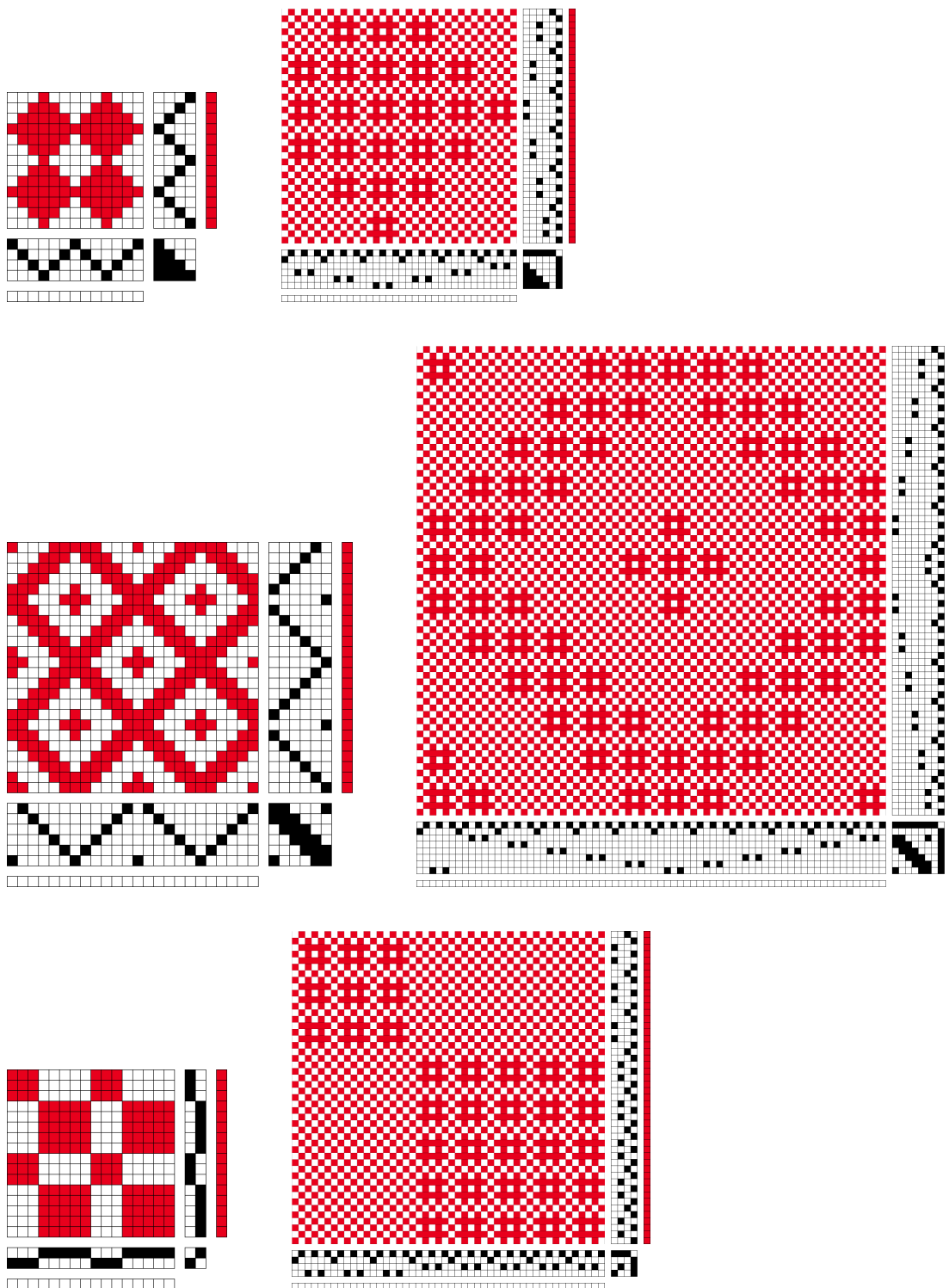
Partimönstret är ritat med fyra skaft och trapor, men kunde ha ritats med tre skaft och trapor. Det är så den färdiga droppdrällen konstruerats.



Språngdräll

Språngdräll nämns inte så ofta i de nyare böckerna i bindningslära. I lite äldre vävböcker med beskrivningar finns de med, ofta kallade för sjusprångdräll. Men när man ritar ut dem så visar det sig att de ofta springer/flotterar över fem trådar!

Jämför med exemplen på förra sidan. För språngdräll ritas partimönstret som ett vanligt drällmönster. Dropparna ligger tätare, direkt efter varandra. Partimönstren har lika många rutor som på förra sidan, men det utvecklade mönstret har fler trådar/inslag.

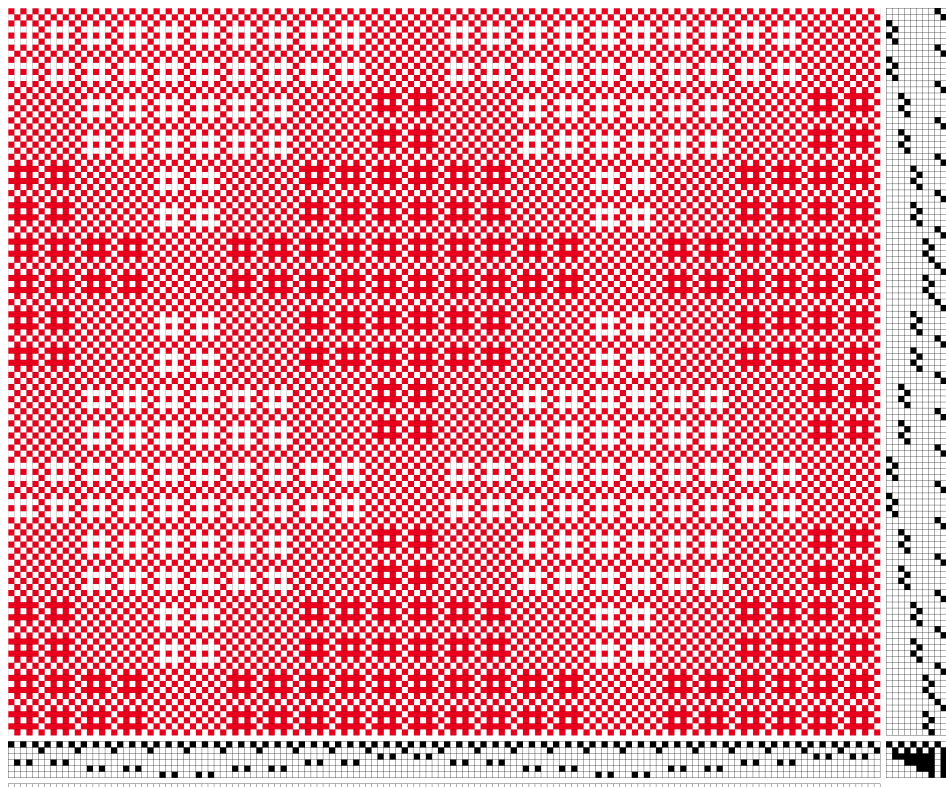


Jämför också med bindemönstret för myggtjäll på sidan 4. Det som kalls språngdräll är ofta täta vävar till bl.a duktyger.

Droppdräll 2 – både varp- och inslagsflotteringar.

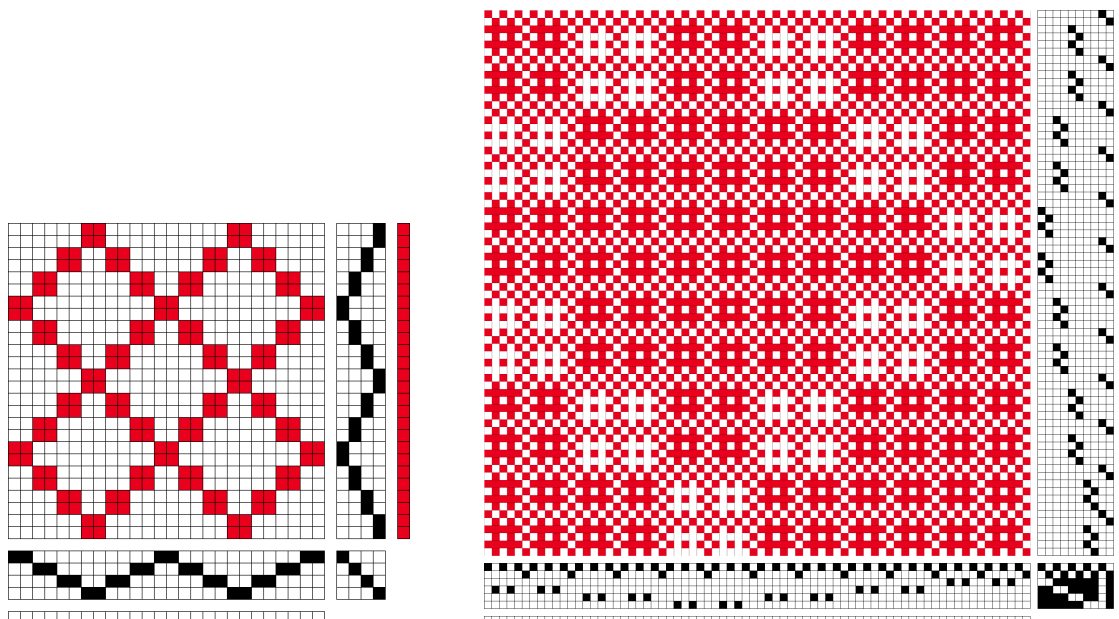
Nu ska vi leka lite!

Anna Henriksson, Lärobok i Vävning, (tredje upplagan, 1945) har flera sidor om språngdräll. Bl.a. den här med både varp- och inslagsflotteringar. Jag testade mina då nya saxtrampor med den väven (juni 2000 ser jag på mina anteckningar!). Det spännande var att jag genom att ändra direkt i bindningen kunde ändra mönstret och så knyta om tramporna. Jag vävde två mönster.

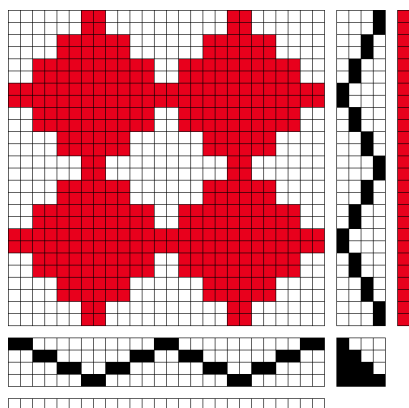


Då fanns inte binderapporten Droppdräll 2, så jag trixade på annat sätt. Här är det tre olika bindningar, inslagsflotteringar, varpflotteringar och tuskaft, så genom att använda binderapporter direkt går inte.

Det här är blev en i och för sig en trevlig bindning. Men det var inte dit jag ville.



Vi gör ett nytt försök med ett annat partimönster.

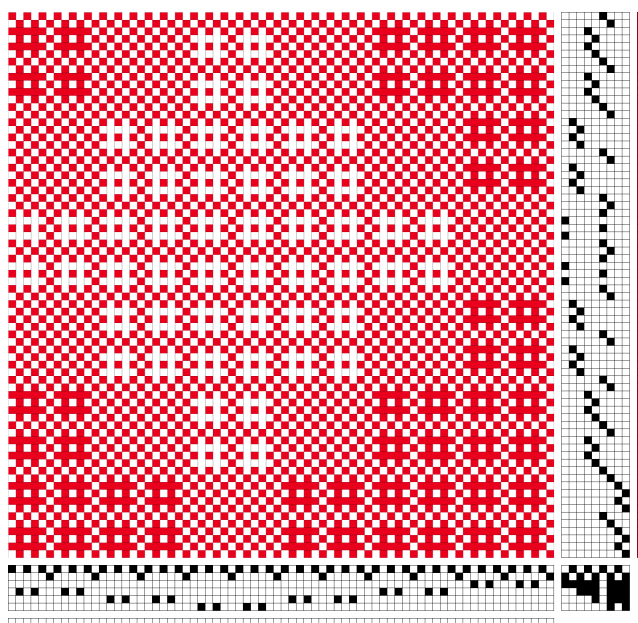
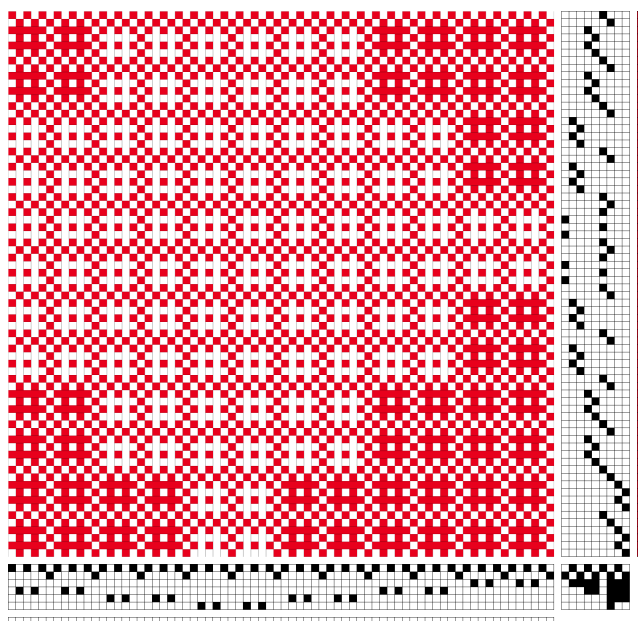


I bindemönstret kan man nu klicka bort de flotteringar man inte vill ha och få tuskaftspartier.

I solvningen ligger de fyra partierna snyggt och prydligt på var sitt skaft.

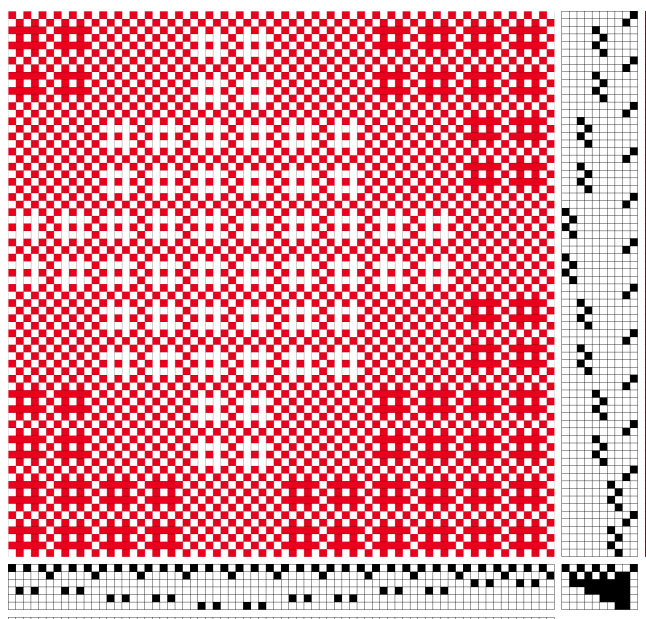
Jämför trampningen med mitt mönster på förra sidan. Varje parti har två trampor, men här har fjärde partiet bara en trampa. Om man inte tänker konstruera något annat mönster spelar det ingen roll.

Då kan man stanna här.



Men vill man rita ett nytt mönster bör man lägga till en trampa. Det förenklar om man först flyttar om tramporna.

1. Verktyg|Flytta trampor.
Trampa 4 till trampa 1.
Trampa 4 till trampa 2.
2. Verktyg|Infoga trampa.
1 trampa från trampa 10.
3. Komplettera trampning för parti 4 på den nya trampan och lägg till tuskaft i uppknytningen. Se bilden här till höger.



Ett nytt mönster.

Det enklaste, tycker jag, är att göra ändringarna i bindemönstret.

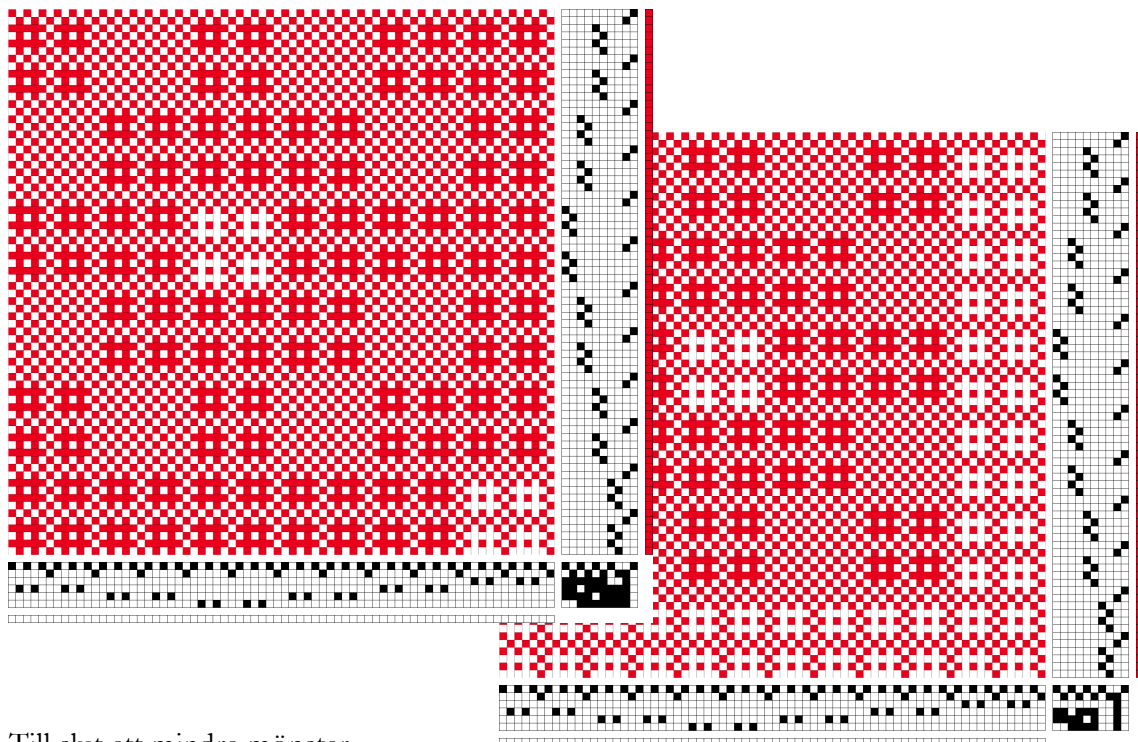
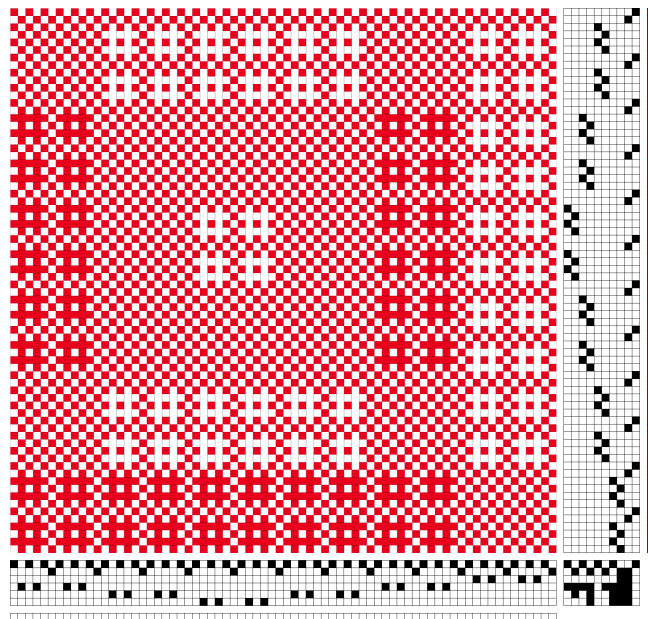
Det går ganska fort att se hur man ska ändra för att få flotteringarna att ligga där man vill.

Flotteringarna ligger på parti-trådarna ovanför varandra.

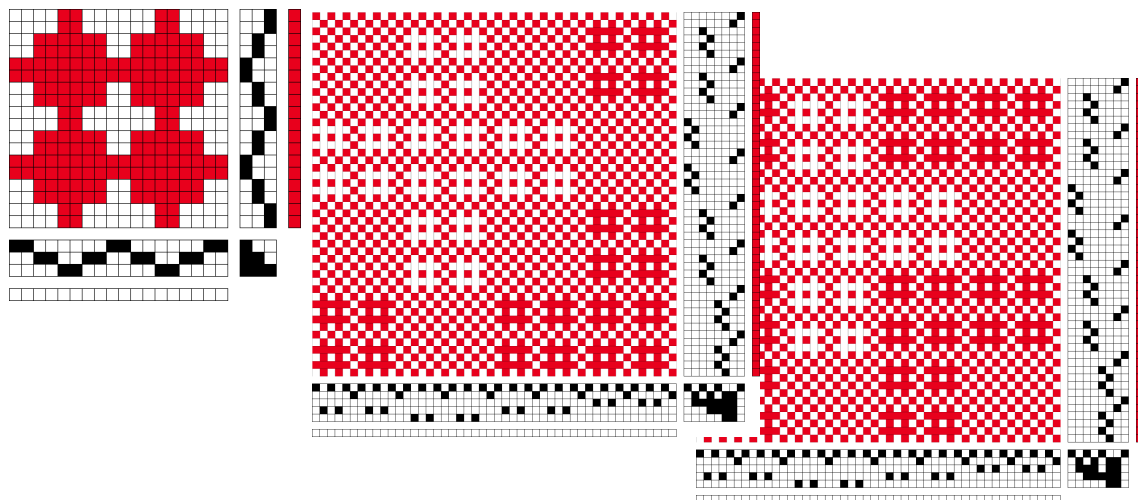
Gör man fel är det bara att ångra.

Detta är mönstret för min andra sjal. Man får knyta om tramporna, men inte alla snören.

Så kan man hålla på tills man är nöjd eller tröttnar!



Till slut ett mindre mönster.



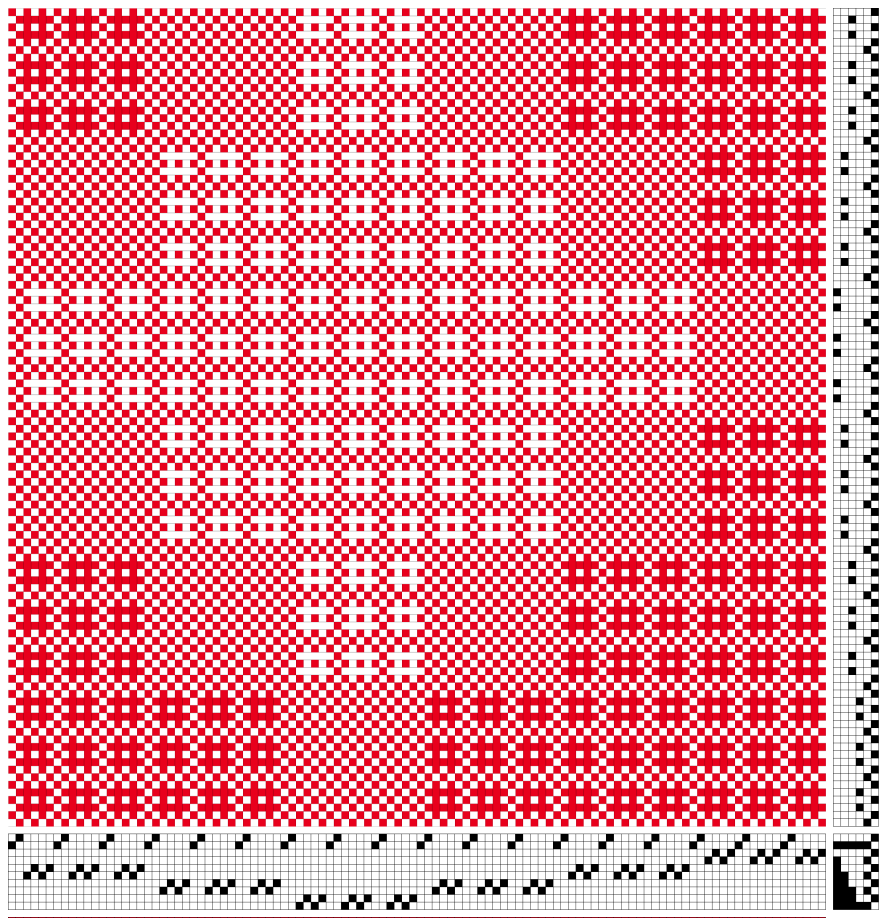
Jag vävde tre stora sjalar med två mönster.

Mönstret roterades, så att trampning blev solvning och tvärtom. Detta av två skäl. Dels för att få en jämnare invävning, det blir inte samma varp-trådar som alltid flotterar. Dels för att få en enklare trampning.

Det är tre droppar/parti.

Hela vävbeskrivningen finns på min hemsida.

http://www.textilverkstad.se/vavning/sjalar_droppar.html



- 1 <https://www.oed.com/viewdictionaryentry/Entry/89089;jsessionid=A36F2AA52A59F736638B241CD7511781?print&print>
- 2 <https://en.wiktionary.org/wiki/huck>
- 3 https://www.saob.se/artikel/?seek=gropp-dr%C3%A4ll&pz=1#U_G889_83217
- 4 <http://www.bergdalaspinnhus.com/kronoberg/maja.html>
- 5 http://www.textilverkstad.se/lena/beskrivningar/handdukar_engelskt.html
- 6 Cyrus-Zetterström, Ulla, Handbok i vävning. Flera upplagor
Eriksson, Gustavsson, Lovallius, Varp och inslag. 2008
Rasmussen, Inger Johanne, Vevboka. 2001
Stoftrykker-og Væverlauget, Teoribok for skaftevævere. 1997
Vævekompendium, Designskolen Kolding. 2000